

Uddrag af Ugeskrift for Retsvæsen, 1984 B. side 289

U.f.R. 1984 s. 81. Højesterets dom af 2. december 1983

Om benyttelse af anonyme vidner under domsforhandlingen i straffesager

(Af *Palle Kiil*)

I en artikel om vidnebeskyttelse i U 1983 B. 295 ff. har kriminaldommer *Jens Gabe* behandlet spørgsmålet om behovet og muligheden for at beskytte vidner i straffesager, der nærer en begrundet frygt for repressalier i form af fysisk overlast, såfremt de afgiver forklaring til skade for tiltalte.

At der i visse – heldigvis sjældne – tilfælde kan være *behov* for en sådan beskyttelse, er åbenbart for enhver, der har haft at gøre med behandlingen af sager fra netop de miljøer, hvor det af hensyn til retshåndhævelsen må forekomme særlig påkrævet at kunne gennemføre retsforfølgning af begåede forbrydelser. Frygten hos vidnerne har her sit sikre grundlag i de alvorlige tilfælde af fysisk overlast, som tidligere er forekommet. Sagerne om »opgøret« i café »Frem« på Nørrebro i København (U 1982.797 H) og om likvideringen af vidnet Michelle Anderson (U 1982.995 H) afslører med uhyggelig klarhed et kriminelt miljø, hvor man i givet fald ikke bliver stående ved trusler om fysisk overlast, men er parat til at realisere disse. Det samme kan vel udledes af avisernes omtale af rockerbandernes indbyrdes opgør, senest – forud for afgørelsen i den her omtalte sag – af drabet i Skanderborg i slutningen af november 1983, omtalt som »det 4. rockerdrab i løbet af 6 uger.«

Om der efter gældende ret er *mulighed* for at yde et vidne beskyttelse mod repressalier ved også under domsforhandlingen at hemmeligholde vidnets identitet for tiltalte, kunne derimod nok give anledning til tvivl. Kort refereret er Gabe af den opfattelse, at bestemmelsen i retsplejelovens § 173, stk. 2, indeholder den fornødne hjemmel herfor.

Denne opfattelse imødegås af lektor *Peter Blume* i hans artikel om anonyme vidner i U 1983 B. 399 ff. Blume konkluderer, at der ikke i retsplejeloven er hjemmel for anonyme vidneforklaringer, en opfattelse, som han deler med *Gomard*, jfr. Studier i den danske straffeproses (1976) s. 140. Blume mener heller ikke, at en sådan hjemmel bør søges tilvejebragt, et standpunkt, som støttes af advokat *Thorkild Høyer* i U 1984 B. 44 ff. I hvert fald må det efter Blumes mening være en opgave for lovgivningsmagten og ikke for domstolene at foretage den afvejning af på den ene side hensynet til retshåndhævelsens effektivitet, på den anden side hensynet til individets retssikkerhed, som må foretages forud for formuleringen af en regel om anonyme vidneforklaringer.

Ved afgørelsen i den her omtalte sag, der er identisk med den af Gabe s. 300 omtalte sag fra østre landsrets 1. afdeling, har højesteret for første gang haft lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet om brugen af anonyme vidner, forstået som vidner, der afgiver forklaring under domsforhandlingen i en straffesag, uden at tiltalte bliver gjort bekendt med deres identitet, men hvis identitet er såvel retten som forsvareren bekendt.

Tiltalte var en nu 35-årig mand, der hørte til inderkredsen omkring den tiltalte, hvis sag blev afgjort ved højesterets dom 23. december 1983 (U 1984.127 H). Han var tidligere straffet adskillige gange bl.a. for berigelsesforbrydelser, bordelvirksomhed og overfald, tildels under udøvelse af grov vold, samt for overtrædelse af loven om euforiserende stoffer ved handel med hash, amfetamin- og preludintabletter m.v. i mindre mængder. Den nu rejste tiltale omfattede bl.a. handel med heroin, og såvel Københavns byret som østre landsret fandt bevist, at tiltalte gennem en periode på ca. 2 år havde videresolgt mindst 1 kg heroin med en fortjeneste på i hvert fald 200.000 kr. Afgørelsen byggede i væsentlig grad på forklaringer, som var afgivet af to